

Wyrok z dnia 20 lutego 2002 r.

III RN 2/01

Decyzja stwierdzająca utratę statusu zakładu pracy chronionej wywołuje skutek od dnia niespełniania wymaganych warunków (art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.).

Przewodniczący SSN Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski, Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2002 r. sprawy ze skargi „E.” Spółki Akcyjnej w B. na decyzję Ministra Pracy i Polityki Społecznej w przedmiocie utraty statusu zakładu pracy chronionej, na skutek rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 maja 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w sprawie ze skargi „E.” S.A. w B. na decyzję Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lutego 2000 r. w przedmiocie utraty statusu zakładu pracy chronionej wniósł rewizję nadzwyczajną od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 maja 2000 r. [...]. Wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie art. 30 ust. 3 w związku z art. 28 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.) oraz w związku z art. 162 § 1 pkt 1 KPA, art. 22 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), art. 328 § 2 KPC w związku z art. 59 ustawy o NSA, a także rażące naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Naczelny Sąd Administracyjny ustalił, iż Spółka z dniem 21 kwietnia 1999 r. przestała spełniać przesłanki do zachowania przyznanego jej statusu zakładu pracy chronionej wcześniejszą decyzją Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Z tej przyczyny Pełnomocnik decyzją z dnia 21 grudnia 1999 r. stwierdził utratę przez Spółkę tego statusu z dniem 21 kwietnia 1999 r., a Minister Pracy i Polityki Społecznej zaskarżoną decyzją utrzymał ją w mocy. Naczelny Sąd Administracyjny uchylił tę decyzję dlatego, że stwierdziła ona utratę statusu zakładu pracy chronionej z mocą wsteczną. Zdaniem Sądu taka decyzja ma charakter konstytutywny, podobnie jak decyzja przyznająca status zakładu pracy chronionej, wydana na podstawie art. 30 ust. 1 tej ustawy. Wydanie tego rodzaju decyzji podważa pewność obrotu prawnego i gospodarczego. Sąd podniósł także, iż decyzja stwierdzająca z mocą wsteczną utratę uprawnień przysługujących zakładowi pracy chronionej grozi obciążeniem pracodawcy daleko sięgającymi negatywnymi skutkami.

W rewizji nadzwyczajnej pogląd ten jest kwestionowany przede wszystkim dlatego, że z art. 30 ust. 3 ustawy wynika, iż utrata przyznanego statusu następuje na podstawie decyzji stwierdzającej jego utratę. Określenie, że organ podejmuje decyzję „stwierdzającą”, utratę wskazuje na jej deklaratoryjny charakter. Innego określenia, właściwego dla decyzji konstytutywnych, użyto w art. 30 ust. 1 ustawy, w którym stanowi się o decyzji w sprawie „przyznania” statusu zakładu pracy chronionej. Według rewizji nadzwyczajnej także deklaratoryjny charakter ma decyzja stwierdzająca wygaśnięcie decyzji (art. 162 § 1 pkt 1 KPA).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut rewizji nadzwyczajnej rażącego naruszenia art. 30 ust. 3 w związku z art. 28 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 ze zm.), a także wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, są uzasadnione.

Według art. 30 ust. 3 Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych (później wojewoda) podejmuje decyzję stwierdzającą utratę przyznanego statusu zakładu pracy chronionej lub zakładu aktywności zawodowej w razie niespełnienia warunków i obowiązków, o których mowa w art. 28 i 33 ust. 1 i 3. Należy zgodzić się z poglądem wyrażonym w rewizji nadzwyczajnej, iż użycie w tym przepisie określe-

nia, że organ wydaje „decyzję stwierdzającą” wyraźnie przemawia za deklaratoryjnym charakterem tej decyzji. Zakład pracy (pracodawca) uzyskuje status zakładu pracy chronionej na podstawie decyzji przyznającej ten status (art. 30 ust. 1 ustawy), która ma charakter konstytutywny. Skutki wynikające z decyzji konstytutywnej mogą być jednakże unicestwione decyzją deklaratoryjną, jeżeli są spełnione przesłanki przewidziane prawem. Decyzja taka może pozbawić statusu zakładu pracy chronionej od dnia, w którym pracodawca przestał spełniać przesłanki wymagane prawem dla posiadania tego statusu.

Sąd Najwyższy nie podziela poglądu Naczelnego Sądu Administracyjnego, że pozbawienie pracodawcy statusu zakładu pracy chronionej ze skutkiem wstecznym narusza pewność obrotu prawnego i gospodarczego. Jak wynika bowiem z art. 30 ust. 4 ustawy, pracodawca jest zobowiązany do zawiadomienia organu administracyjnego o każdej zmianie dotyczącej spełniania warunków i realizacji obowiązków, o których mowa w art. 28 oraz art. 33 ust. 1 i 3 ustawy. Jeżeli tego nie czyni, to musi ponosić konsekwencje wynikające z naruszenia przez niego prawa. Nie może on korzystać z przywilejów przysługujących zakładom pracy chronionej, jeżeli nie spełnia wymaganych prawem warunków. Korzystanie z nieuzasadnionych przywilejów jest sprzeczne z zasadą równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji RP).

Z tych względów na podstawie 393¹³ KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego... (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) orzeczono jak w sentencji.

=====